

TÄHEKE

ISSN 0134-2266

1994

9

mihklikuu

HELJO MÄND
Päikese käigud

EI OLE PÄIKEST PÄEVALODES,
PÄIKE KÖNNIB MARJASOODES,
MARJASOO ON PUNANE,
JÕHVIKATE KUMANE.
EI OLE PÄIKEST TAEVATELGIL,
PÄIKE PUUDEVÖRAS HELGIB,
TUHAT LEHELIPPU SÄRAB:
SÜGIS PÄRAL! SÜGIS PÄRAL!
SÜGIS ON KASEKOLLANE,
KASTANIMUNA – PRUUN,
HAAVAPUU – ROOSA JA PUNANE,
IGALE VÄRVILE TRUU.

HELJO MÄND
Oi kulda, oi kulda!

KULLAPUULT KUKUB KULDA,
OI KASKE, OI KASKE!
ÜTLE, KASEKE-KULLAKE,
ON SUL KA RASKE?
RASKE, RASKE
ON OLLA KULLAPUU.
OI KULDA, OI KULDA!
KULLAS MU SILMAD, MU SUU,
KULLALE JÄREL EI TULDA.
KERGEM ON OLLA RAAGUS,
SIIS ON OTSAS MU JAKS.
SAAGU MIS SAAGU –
TEEN ENNAST PALJAKS, PLAKS!

HELJO MÄND Kuuseriisikas

VARAVALGES KUUSELAPS
HÜPPAB VOODIST KRIPS-KRAPS!
KASTES SILMI MÕSEB,
NAERULOHK ON PÕSEL.
NAERULOHK ON PÕSEL
HELEDAL KUI VASEL,
METS ON ÜMBER TUME,
PIMEMUST JA JUBE,
KUUSESEENEST KUMAB
VILGUVÄLGU VALGUST,
KUMAB TAEVAPÄIKEST,
KUMAB PÄEVA ALGUST.

HELJO MÄND Kibuvits

KAUPMEES SÜGIS SIHKER-SAHKER
MÜÜTAB HÄID AROOME,
PEALEKAUBA ANNAB LAHKELT
ÕUNU, PIRNE, PLOOME.
MINAGI EI OLE KITSI,
ÕIEKUUL MUL PITSILAAST,
SÜGISSEL MÜÜN KIRJUT SITSI,
TALVEKAUBAKS OKASTRAAT.

Illustrerinud ANNELIIS AUNAPUU

HOLGER PUKK KUNINGAS ja vana varblane

Metsatuka linnud valisid oma kuningaks haraka. Temal uhke must-valge läikiv kuub seljas, ta peab lugu säravatest asjadest, tal iga uudise kohta oma kätsa-kätsa ütelda. Kuningas missugune! Haraka-saks vaatas oma valdused üle. Ühe põõsa all nägi vana varblast. Hallivatimees säutsus kurva häälega:

"Aita mind! Mul on jõud otsas!"

Harakas soovitas:

"Kõigepealt aita ennast ise. Siis tule kuningalt abi otsima!"

Rohkem neil juttu ei olnud.

Paar päeva hiljem vurtsatab tihane haraka elupaiga juurde oksale. Ja mis ta näeb! Kuninga pesa läikivaid asjakesi täis. Pärlid, klaasikilde, ketijuppe, mutikaid... Kuningas losutab kraami keskel, väanutab pead ja imetleb oma varandust.

Tihane sii-siitab:

"Vana varblane ei tee enam säutsugi. Kahju temast. Oli üks asjalik linnuke..."

Harakas vahib ühtesoodu pärlid, kilde ja mutikaid.

Viimaks katsatab üle öla:

"Ma ju õpetasin teda! JU ta ei võtnud mu nõu kuulda!"

A watercolor illustration of a boy with a spiky hairstyle, wearing a blue and green striped shirt and blue pants, sitting on a crescent moon. He is holding a red string that is attached to a large, white, sack-like object with yellow patches and a blue collar. The sack has some faint, illegible markings on it. In the background, a globe of the Earth is visible against a dark blue night sky with yellow stars. The title 'TULNUKAS' is written in large, bold, blue letters at the top right, with 'HENNO KÄO' written in smaller letters above it.

HENNO KÄO TULNUKAS

Elas kord paha poiss. Eks pahu poisse ole ju ennegi nähtud, aga see, kellest meil juttu, oli ikka kole paha küll. Ega ta teinudki muud kui pahandusi. Suuri ja pisemaid. Keskmisi muidugi ka. Peale selle noris ta kõigiga tüli või kiusas niisama.

Vahel anti pahale poisile naha peale, enamasti aga öeldi, et ah, mine kuu peale. Mis sa sihukesele ikka muud ütled.

Poiss siis lõpuks läks. Esimest korda elus kuulas ta sõna. Aga kui sul ikka iga päev sada korda kästakse kuu peale minna, ega siis muud üle jäägi.

Kuu peal oli hirmus igav. Polnud kedagi kiusata. Õnneks sai kive kraatriservast alla veeretada. Et mida suurem kivi, seda suurem pahandus.

See tüütas ruttu. Tuli koju tulla. Ühel päeval ta tuligi. Tulnukas – ütlesid kõik. Tulnukas! – näidati näpuga.

Pahal poisil polnud selle vastu midagi. Tegelikult ta ei olnudki enam paha poiss. Nüüd oli ta ju tõesti tulnukas.

Pardiemal oli kuus kena muna. Pardiema istus kannatlikult pesal, kuni aeg täis sai ja pardipojad munakoore seest välja ronisid. Olid need alles kenad pardipojad! Aegamööda vahetusid nende kollased udusuled pruunide pärisulgede vastu. Kui sügis kätte jõudis, kogunesid noored pardid kokku, et koos vanadega lõunamaale lennata. Nii olid talitanud juba nende isad ja vanaisad ja vana-vanaisad ning emad ja vanaemad ja vana-vanaemad muidugi ka.

Kaugele-kaugele pidid pardid lendama, et kibekülma talve eest pääseda. Nad lendasid üle paljude võõraste maade, üle kollaste põldude, üle roheliste metsade ja üle sinise-sinise mere, enne kui nad lõunamaale jõudsid.

Kui pardid olid kõhud kenasti täis süüdnud, heitsid vanemad pardid palmipuu alla puhkama. Noored pardid lendasid ümbrust uurima, sest nad olid väga uudishimulikud. Nad kohtasid kollast lõvi, triibulist sebrat, lärmakaid papagoisid

Kaelkirjak ja pardipojad

EERO
JOHANES

ja vallatuid ahve. Ootamatult sattusid noored pardid kaelkirjaku peale, kes rahumeeli puuoksi näsis. Noored pardid jätsid maadeavastamise kus seda ja teist ja kiirustasid oma avastusest teistele partidele teatama. "Ärgake üles! Ärgake üles!" präaksusid nad erutatult. "Seal puu taga seisab üks sarvedega kurg!"

METSAKOOLIS

JAAN RANNAP

Aeg oli jälle niikaugel. Kuusikuis ja kaasikuis, võsa veeres ja kadariku ääres saadeti noorperet kooli.

"Pea siis meeles," ütles vanahiir pisipojale. "Tunnis istu vaikselt nagu hiir."

"Jah, emsi," noogutas hiirepoju, viskas ranitsa turjale ja läks.

"Kas mäletad, mida koolilaps ei tohi teha," küsis rebaseema väikeselt reinuvaderilt.

"Mäletan, mäletan," raputas pojuke kõrvu. "Tembutada!" Ja asus samuti kooliteele.

"Ära sa mul seal ülearu ringi roni! Ära hüppa ja karga!" pani oravaema oma kaharsabale südamele. Aga paks proua karu andis karujuntsule lihtsalt emaliku käpamatsu ja soovis:

"Ole siis ka koolis nagu kodus."

"Tere, tere, tere, tere!" tervitas õpetaja öökull uusi õpilasi.

"Kohe hakkame tundidega pihta."

Ja hakkasidki. Hiirepoju ei püsinud minutitki paigal. Ta kibeles ja rabeles, kükitas maha ja peitis end kapi taha. Väike reinuvader sidus hundikutsikad sabapidi kokku. Oravapoiss ronis mööda tahvlit, aga karujuntsu pani pea koolipingi sahtlisse ja hakkas magusasti norisema.

"Lapsed on lapsed," lehvitas õpetaja öökull endale tiivaga tuult. "Mulle paistab, võib nad koju lasta. Esimeseks päevaks aitab."

Aitas tõesti.

Illustreerinud AILI MÄETAMM

MARI- KISAKÖRI

LEHTE
HAINSA LU

Piret jääb vanaemaga. Algul mängitakse peitust, kuid siis väsis vanaema ära ja hakkab sukki nõeluma. Piretil tuleb igavus peale. See hirmus igavus tuletab meelde, et vanaemaga võib jonnida, tema on hea, ei sakuta ega raatsi nurka panna. Piret tahab juua seda mahla, mis on all keldris. Vanaema läheb ja toob. Piret tahab hapule mahlale kompvikki peale, seda, mis riidekappi peidetud. Vanaema otsib välja. Piret tahab teist kompvikki teise pöske ja vanaema annab. Siis hakkab Piret vanaisa margialbumit tahtma, aga vanaema ei anna. Piret küsib algul viisakalt, siis kõva häälega, siis veel kõvemini, siis kõige kõvemini, siis pistab prisma, siis kisendama, siis jalgu trampima – ei midagi, vanaema on kurt mis kurt. Piret kiljub nagu elektrisaag. Piret üürgab nagu tuletõrjepasun. Kisa peale tuleb naabrinaise appi, et mis sel Piretil ometi on. "Ma ei olegi Pire-ee-et, ma olen Mari-Kisaköri-ii!" karjub see kena lapsuke ja pillub ennast vaibale pikali ning hakkab väherdama. "Oi heldus, lapsel tulid krambid peale!" kohub vanaema. "Võta peenike kasevits, küll siis krambid üle lähevad," arvab naabritädi. Piret vastab veel kangema kisaga ja on põrandal kange kui pulk. Piret karjub ja karjub ega pane tähelegi, kuidas ema koju tuleb. Tuleb ema koju, seisab kokkunult uksele ja küsib: "Mispärast sa õieti kisendad?" "Ei mää-lee-taa!" hüüab Piret ja kisendab edasi. Ta kiunub nagu põrsas aia vahel ja trambib jalgu nagu elevant. Korraga seisab keset tuba – Jõuluvana! Seesama Jõuluvana, kes jõulude aegu käis, seesama mantel seljas, seesama kepp käes.

"Ma kuulsin, et siin elab nüüd Mari-Kisaköri ja tahtsin neid asju kätte saada, mis ma Piretile tõin. Otsi kõik välja ja paki sisse, kott on mul kaasas!"

Piret jääb silmapilk vakka, ta nuutsub ja luksub ainult, aga sedagi nagu ei julge. Ema toob sinist paberit, käärid ning ilusat pakipaela. "Noh, kus on nukud ja nukunõud? Kus kassid ja karud? Kus kelk?" nõuab Jõuluvana, koputades iga sõna juures kepiga vastu põrandat. Mis kelgust – lumi on läinud, aga kõik need teised asjad! Riivil jääb ju täiesti tühjaks! Pireti alumine huul hakkab võdisema, kui ta asju kuhilasse korjab. Käed värisevad paberit parajaks lõigates, sõlmed ei tule ega tule välja, nii et ema peab aitama, ema peab lausa ise pak-

kima. Jõuluvana topib kõik oma kotti ja see saab ääretasa täis.

"Kui Piret jälle tagasi tuleb, las siis ema helistab mulle. Muidu viin kõik teistele lastele!" ähvardab Jõuluvana ja tümpsab toast välja. Isegi nägemiseni ei ütelnud.

Piret istub tühja riikli ees põrandal, istub üsna vagusi, ei liiguta kätt ega jalga. Viimaks ütleb emale:

"Palun helista Jõuluvanale. Piret ongi juba tagasi."

"Meie Piretil ei olnud nutust punaseid silmi ega paistes mokki," kahtleb ema.

"Ma ei hakka enam kunagi Mari-Kisaköriks," lubab Piret.

"Jõuluvanal pole lubadusi tarvis, ta ootab teid," arvab ema.

SÄRAVAJUUKSELINE

Barbie

Ühel septembrikuu nädalalõpul tundis Barbie end üsna üksildasena. Vanemad koos noorima õega olid veel Prantsusmaalt tagasi tulemata ja Ken oli sõitnud tädi matustele. Barbie lootis, et saab Skipperi meelitada laupäevaõhtuks "Monopoli" mängima. See on põnev mäng ja eelmisel nädalavahetusel ei leidnud Barbie tunnikestki aega seda Skipperiga mängida. Skipper oli seepärast isegi veidike nutnud, kuid õnneks oli just parajal ajal tulnud külala sõbranna Courtney. Tüdrukud olid pea poole ööni "Monopoliga" ametis.

Barbie pani lauamängu põrandale valmis, tõi köögist koogikausi ja mahlaklaasid. Alles siis läks ta öde kutsuma. Kuid oh häda, selgus, et Skipper läheb hoopis Courtney sünnipäevale. Barbie nägu läks mossi. Skipperil oli meeles küll, kuidas tema eelmisel laupäeval pidi üksi koju kurvastama jääma. Ometigi hakkas tal Barbie'st kahju. Courtney oli palunud, et Skipper teeks talle sünnipäeva puhul mingi üllatuse. Barbie sobiks selleks üllatuseks suurepäraselt. Skipper ju teadis, kuidas klassikaaslased salamisi tema suurt ja ilusat öde imetlesid. Barbie jäi kohe nõusse. Öed läksid koos kingitust ostma. Skipperi imestuseks ei tõtanud nad kaubamajja, vaid hoopis naljakate asjade poodi. Barbie oli mõni päev varem selles poes käinud ja märganud ilmatu pikkade juustega parukaid. Skipperi veel suuremaks üllatuseks laskis Barbie ära pakkida kolm eri värvi parukat. Juuste juurde käis ka eriline želee, mis need sätendama pani.

Courtney, Skipper ja Barbie tulid sünnipäevalauda kui kolm tõelist daami. Tõsi küll, väikesed tüdrukud pidid juuksepah-

maka panema käevarrele nagu koti. Nad olid lihtsalt liiga lühikesed nii pika soengu jaoks, ei aidanud ka kõrge kontsaga kingad.

Teiste külaliste üllatus oli nii rabav, et Barbie sai Skipperilt juba ette andeks ka tulevased "Monopolist" keeldumised. Sellised need nooremad öed kord on, vahel lepilikumad kui vanemad.

Pildil näete Barbie't kolme erinevat värvi parukaga. Ühe sellise Barbie võid endale võita, kui vastad õigesti kahele küsimusele ja saadad talongi 12. oktoobriks toimetuse aadressil:

"Täheke", Barbie, Pärnu mnt. 67a, EE0007 Tallinn.

1. Mis on Prantsusmaa pealinn?
2. Mis poest ostis Barbie Courtney'le kingituse?

Barbie

9

1. _____

2. _____

Esimene teenistus

Ükskord läksin aiamaale marju põõsast korjama. Oli alles tüütu töö see, Säased kallal parvena. aga ema nobedasti korjab suurde ämbrisse, minul väikse topsikuga kuidagi ei edene. Lõpuks oma väikse ämbri siiski täis ma korjasin. Pärast emme töö eest maksis mulle pisut palkagi.

HELI LUTS
Tarbjalt

Minu koerake

Mul on üks väike koerake, ta on nii armas minule. Tal on ilusad pruunid silmad, nii kauneid pole veel nähtud ilmas. Tal on valged püksid jalas ja ilus must pluus seljas. Ta haugub valjult auh-auh ja sööb nurgas konti mauh-mauh. Ta magab minu kaisus padja peal, nii mõnus on tal olla seal. Kui kahekesi õue läheme, siis mängime ja rõõmsalt hullame.

KATRIN LAIDLA
Tartust

TEEME LAHTI POSTIPAUNA

TEEKANNU LUGU

Elas kord proua Teekann, kes oli tüdinenud alailma podisemast. Podisema pidi ta pererahvale teed tehes ja "Teekannude klubis" käies. Klubis pidi ta alati pikki podisevaid kõnesid pidama. Kord, väsinud kõnest, otsustas proua Teekann: "Mina enam ei podise, saagu mis saab." Otsusest pidas ta ka kinni. Pererahvas oli väga kurb, et proua Teekann enam ei podisenud ja ta viidi prügimäele. Prügimäel nägi proua Teekann, et seal pole üldsegi mõnus ning hakkas pahameelest podisema. Korraga möödus temast hulkur, kes otsis vanu kaste hurtsiku jaoks. Hulkur nägi proua Teekannu ja mõtles: "Nii ilus teekann on prügimäele toodud! See on täpselt nagu minu hurtsiku jaoks loodud. Võtan ta endale!" Siis aga podises proua Teekann hulgusele, et ta on hoopis pererahva oma ja need toonud ta prügimäele, sest ta ei tahtnud enam podiseda. Hulkur oli hea südamega ja viis ta pererahvale tagasi. Pererahvas oli nii rõõmus, et lubas hulkuril iga päev käia teed joomas. Teekann keetis teed ja otsustas hakata taas podisema. Pererahvas koos hulkuriga jõi teed ja kui nad ära pole lõpetanud, siis joovad veel praegugi.

ESKO HAAS
Pärnust

MAGUS TEENISTUS

Suvisel koolivaheajal olime õega maal. Seal on alati palju tööd. Juuniku lõpus on vaja loomadele talveks heina teha. Meie õega aitasime ka jõudumööda heinatöödel. Sel ajal hakkavad valmima ka esimesed maasikad. Küll need on magusad! Me aitasime vanaemal ka maasikaid korjata. Neid sai nii palju, et vanaema ei jõudnud üksi marju turule kanda. Esimene kord aitasin mina korvi turule viia. Olin abiks ka müümisel. Teine kord, kui mina olin tantsulaagris, oli abiliseks minu õde. Kui vanaema oma arved kokku löi, siis saime ka meie raha. See oli küll magus teenistus.

MERLI ILVES
Tartust

KARU JAHISAAK

Ükspäev hulkus karu metsas ringi. Äkki tuli talle rebane vastu. Rebane küsis: "Kuhu lähed, karu? Võta mind ka kaasa." "Hea küll, tule peale," oli karu nõus. Äkki jooksis pöder üle küngaste. Rebane ütles karule: "Noh, mine võta ta kinni." Karu oli nõus. Ta tõi saagi rebase juurde. Rebane ütles: "Mina jagan saagi." Rebane aga tegi sohki ja võttis suurema poole endale. Karu märkas seda ja ütles: "Kuule, sa tegid sohki." "Kuidas," imestas rebane, "mina ju näitasin sulle saagi kätte ja jagasin saagi. Sina ainult püüdsid." Kellel oli õigus?

MARGUS MÄLL
Peedult

AAVO KUBJA

Heina 1-2 EE3600 Pärnu
Huvid: margid, looma- ja vesipildid, kleepsud.

OLIVER KULL

Tähe 4-7 Rakke
EE2330 Lääne-Virumaa
Huvid: musa, arvutid, kleepsud. Vastan kõigile.

MAREK TEDRE

Lille 1-3 Rakke
EE2330 Lääne-Virumaa
Huvid: arvutid, musa, sport. Vastan kõigile.

MAGNUS MIRKA

Lastekodu 4-1 Viiratsi
EE2887 Viljandi mk.
Huvid: uisutamine, ujumine, maadlus.

VIIRGE

Koidu 73-22 EE2114 Kunda
Huvid: eesti- ja inglise keel, lugemine, sport, käsitöö.
Kõik 11-13-aastased, kirjutage!

JANNO PIKKAT

Ugala 19 EE0016 Tallinn
Huvid: tennis, kleepekad, margid.
6-8-aastased poisid, kirjutage!

RIINA MADISSOON

Soo t.8-3 EE3603 Pärnu-Jaagupi
Huvid: udupildid, hea musa ja peotants.

KAIRI RISTOJA

Kesk 2-6 EE2400 Tartu
Huvid: kõik, mis hea ja huvitav. Vastan kõigile. Lisa ka pilt!

KÜLLI KURRUSK

Orava sjk. EE2625 Põlva mk.

ANGELA HANNUS AVE HANNUS

Uulu sjk. EE3630 Pärnu mk.
Huvid: udupildid, joonistamine, sport, muusika, ujumine, lugemine.

MARGRET STAMBERG

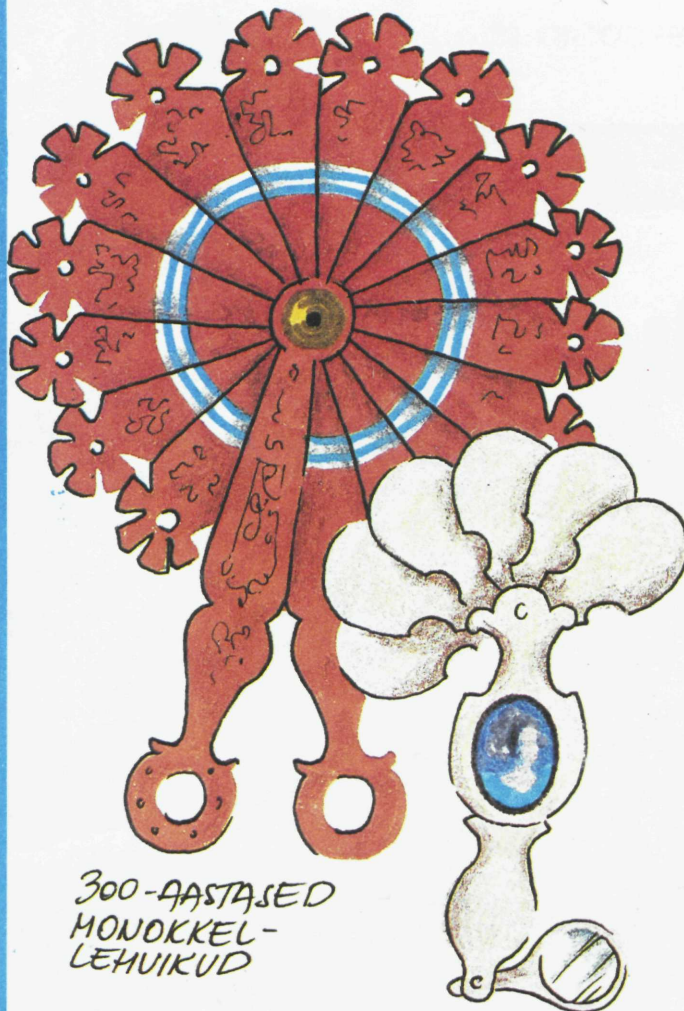
Vabaduse 17a-4
EE2710 Võru
Huvid: aeroobika, lugemine, õppimine.

MARIS VIIPSI

Metsa 3-2
Märjamaa
EE3521 Rapla mk.
Huvid: kergejõustik, korvpall, tantsimine. Ootan kirju nii tüdrukutelt kui poistelt.

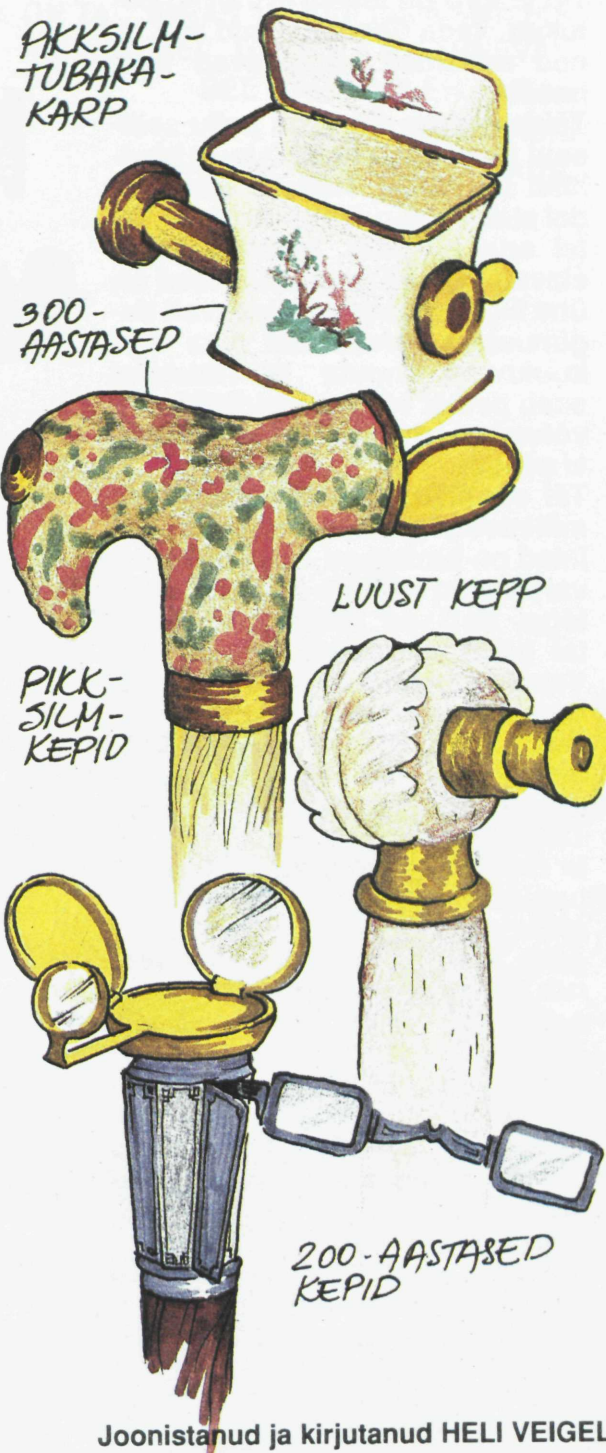

Kaaren Kaarlile meeldivad, teadagi, igasugu läikivad asjad. Mõnikord ei suuda ta kiusatusele vastu panna ja näppab mõne ripakile jäänud võtme või peeglitüki. Nendega on vahva pesa kaunistada. Kaarna oksarisune pesa ei näe muidu just eriti kena välja. Kuid kõige põnevam asi, mis Kaarel eales leidnud, on ühed suured ümmargused prillid. Kuna nendest läbikiikamine on kujunenud üheks tema lemmiktegevuseks, on ta ka selle lehekülje algul alati prillidega. Prillid hakkasid Kaarlit koguni sedavõrd huvitama, et ta otsustas ära käia Prantsusmaal prillimuuseumis. Juuresolevad pildid ongi puha sealt pärit. Selgus, et prillid on läbi aegade palju muutunud. Suurendusklaase tunti juba palju aastatuhandeid tagasi vanas Kreekas ja Roomas. Hiljem sai oma klaasitööstuse poolest väga kuulsaks Itaalia linn Veneetsia. Peeglite ja lauanõude kõrval valmistati seal ka prillide esiisasid. On naljakas meenutada, et algul suhtuti neisse suure umbusuga. Prillide suurendamisvõimes kahtlustati pahareti kätt mängus olevat. Aja jooksul muutus suhtumine aga lausa vastupidiseks. Prilliomanikul arvati olevat erilisi tulevikunägemise võimeid. Põlgajaid on prillidel olnud siiski kogu aeg. Üle 200 aasta tagasi kirjutas üks pariislane: "... mis

300-AASTASED
MONOKKEL-
LEHVIKUD

nad vahivad ja jõllitavad muudkui tardunud pilgul läbi nende klaaside..." See oli kirjutatud ajal, mil leiutati kõrva taha toetuvad prillid. Neid sai kanda pidevalt, ka tänaval. Varem oli olnud tegemist rohkem käega silma ees hoitavate lornjettide ja monoklitega. Need olid kas mõlemale või ainult ühele silmale mõeldud. Paljud häbenesid oma kehva nägemist. Seepärast peideti suurendusklaas tihti väga kentsakate asjade külge. Daamid olid enamasti lehviku külge, härradel jalutuskeppidesse. Kõige rohkem kasutati prille teatris. Meiegi võime etenduse ajaks väikese teatribinokli laenutada.

AKKSILM-
TUBAKA-
KARP

300-
AASTASED

LUUST KEPP

PIKK-
SILM-
KEPID

200-AASTASED
KEPID

Täi ja kirp on täiesti erinevad putukad, keda ühendab vaid see, et nad mõlemad armastavad verd imeda.

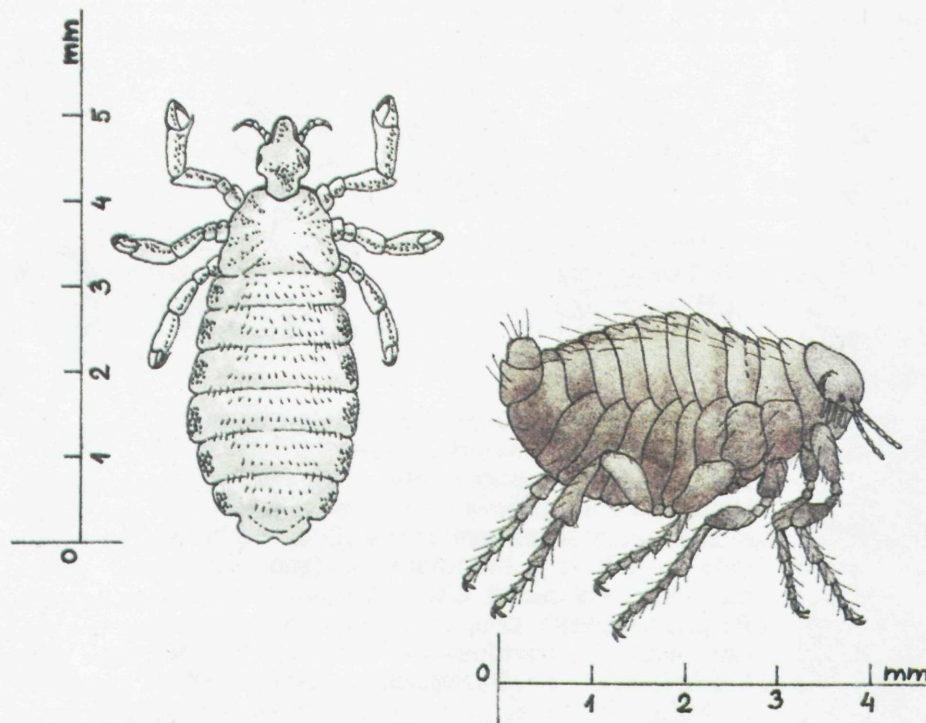
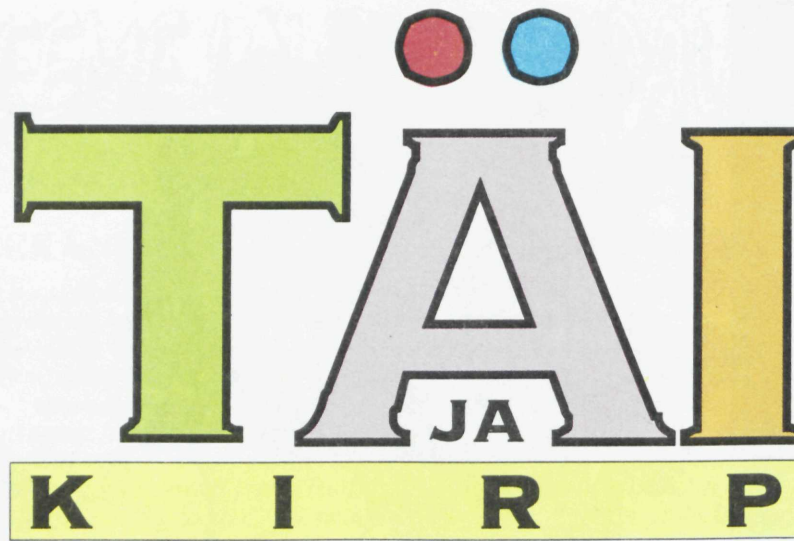
Täide hulgas on väga palju selliseid liike, kes elavad ainult kindlatel loomadel. Näiteks elevantidel elab elevantitai, mereimetajatel aga hülgetai. Inimese kehal elavad riidetai ja peatai. Need on ühe liigi kaks vormi, olenevalt tingimustest võivad nad oma liigi kuuluvust muuta ja riidetäist saab peatai või vastupidi. Samuti võivad need täid omavahel järglasi saada.

Tai on tiivutu, valkjas, kuni viie millimeetri pikkune putukas. Ta jalad on lühikesed, kuid tugevad, varustatud eriliste haakeküünistega. Sellised küünised aitavad tal hästi karvadest kinni hoida. Vere imemiseks on tal eriline aparaat, milles puuri ülesannet täidavad suised. Selleks, et veri oleks vedel, eritab tai haava sisse sülg, mis takistab vere hüübimist.

Tai nägemine on suhteliselt nõrk, ta reageerib ainult valguse muutumisele. Seda on vaja selleks, et mitte sattuda karvade seest valguse kätte. Ümbruses orienteerub tai haistmise abil, lõhna tunnevad nad tunnaldega.

Tai muneb elu jooksul 250–300 muna. Munad kinnitab ta peanaha vastu juustele ja neid nimetatakse tingudeks. Tingust saab tai 16 päeva pärast. Täiskasvanud tai elu on lühike – kõigest kaks kuud. Täid levivad ühelt inimeselt teisele. Kui näiteks sinu patja kasutas inimene, kelle peas olid täid, võid varsti endagi juustes kahtlast liikumist märgata.

Kirp on samuti verd imev putu-

kas. Selleks, et kirp saaks looma karvades hästi liikuda, on tema keha külgedelt kokku litsutud. Kirbu liike on üsna palju, inimesel elab inimesekirp.

Kirp on pruunikas, kuni nelja millimeetri pikkune putukas. Tema tagajalad on tugevad, tänu nendele teeb ta väga pikki hüppeid. Kirbu suised on ka tugevad, nendega teeb ta naha sisse augu. Verd imedes muutub kirbu ümbermõõt palju suuremaks, sest ta kogub vere makku.

Isane kirp on emasest väiksem. Munemisel heidab kirp munad suure hooga kaugele, nii et need satuksid maapinnale. Munast koorub valkjas ussitaoline vastne. Vastne elab maapinnal, täiskasvanud vastne koob endale ümber võrgendist kookoni ja nukkub. Inimesekirbu areng kestab 2–4 nädalat.

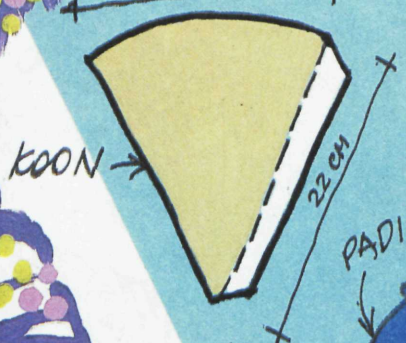
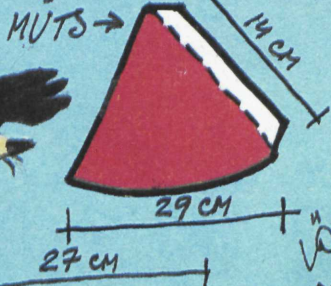
Kirpe on eriti palju sellistes kohtades, mis on soodsad nende arenguks – prahti täis põrandapraad, määrdunud vaibad, kus vastsed saavad toituda prahis sisalduvatest ainetest.

16.sajandil (satikate õitsesajandil) kandsid kõrgseltskonna daamid kaela ümber karusnahkset kraed, mida kutsuti kirbunahaks. Usuti, et kirbud kogunevad sinna sisse. Samuti kanti riiete all erilisi elevantiluust kirbulokse. See seadeldis kujutas endast aukudega toru. Selle sisse käiv väiksem osa määrati kokku mee, siirupi või mõne muu kleepuva ainega, mille külge kirp kinni jäi. Kanti kaasas ka pika varrega kaabitsat, millega ulatus sügama kõiki kehaosi.

29. OKTOOBRI L ON TALLINNAS «KODULINNA»-MAJAS
 MUUMI-PÄEV. TOIMUB KA KARNEVAL.
 SEE KÄSITÖOLEHT AITAB
 SUL EHK MASKI
 VALMISTADA.

EMME
 KITTEL
 JA
 KINGAD
 (KONTS!)

LÖMMIS
 KAABU

KODUVANAD

KOONUKS
 PAPIRIBA 12x60 CM

VÄIKE
 MÜTS

Joonistanud HELI VEIGEL

FILIFJONKA

KANA VAOBI-
 LINA

SILMAD-SUU
 JOONISTA
 VILDIKAGA

MIDA EI
 TOPI
 NINA ETTE

EMME
 KLEIT &
 ALUSKÜÜB

SUURE
 ÕE SAAPAD
 ("ROOMIKUD")

PADI

VÄIKE- MUTUKAD

ZUKSED
 SASSI

SILMAD KLEEBI
 PAPERIST

NINA
 VÄRVI

MUUV

ISSI
 SÄRK,
 ALL
 KAMPUN

LÕNGAST
 VÕI KARUS-
 NAHAST
 KULMUD

ISSI
 KAMPUN
 JA
 "TILLU" SUUSAD

"RADAMSA"

RIIDEST
 SABA

SÕRMIKUD

PADI
 LÕHULE
 JA
 ÕELJALE

LÕIKA
 PILDUD

AUK!

URR

PAPIST
 KÕRVAD →

KABUKAS

KORVAD
RINDEST, KARIK-
NAHAST, PAPERIST
KOPSIK
ZOOINISTA
KAPSMED

NUHKLOOM

EMA
SORMIKUD
KERI
TUTIMÜTS
PEELAELE
PISIKESKES
TREM BULINE
PUSA!

**TUU-
TIKI**

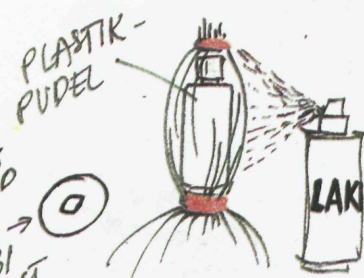
KARUSNAHK,
LÕNGAJAAGID

**SEKEL-
DAJA**

KÕNEZUPP
PAPIST,
RINDEST
SILMAD
PAPERIST,
KLEEBI
NÄOLE

WEIT!

**MUUMI-
TROLL**

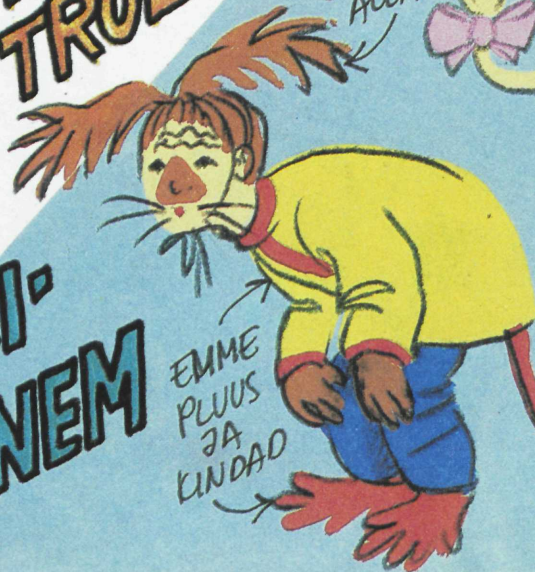
MAHMA
KARVA-
MÜTS

VT.
MUUMITROLLI
JA TUSKLIKU
KARVAKS

**ESI-
VANEM**

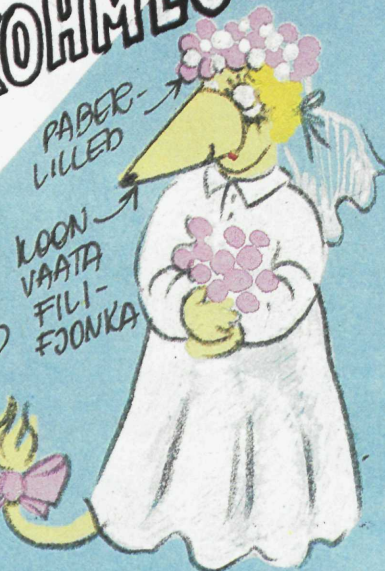
EMME
PLUUS
JA
KINDAD

TUSKLIK

KOONUKS
SUKA SISSE
TOPI TUD
ÕHUPALL

KOHMLOOM

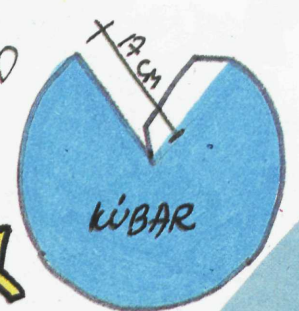

PAPER-
LILLED
KOON-
VAATA
FILI-
FONKA

PAPIST LÕRVAD
SÕD LÕVA
PALLA

**FRED-
RIKSON**

RINDEST & LÕNGAST
SABA

HIND 4 KROONI

Kaugel lõunamaal asus ammu aega tagasi suur ja võimas Pärsia riik. Sellelt maalt on meieni jõudnud palju jutte. Üks vanemaid on legend koidujumal Mitrasi külaskäigust maale.

Aegade isal Zurnamil oli kaks poega – Ormazd ja Ahriman. Esimene lõi maailma kõik hea ja ilusa. Teine käkerdas valmis halva ja inetu. Ormazd asus elama maa peale. Ahriman valis elupaigaks maa sügavused. Eks halvad teod taha ikka salaja tegemist. Ormazdi südamlikkus ja rõõmsameelsus löid maailma suvesoojuse maheda tuule ja lillelõhnaga. Ahrimani mossis ja õel meel ei suutnud sigitada muud kui talvist külmust ja kaledust. See tappis kõik elava, mis iganes ta teele sattus. Ahriman läks venna kauni kätetöö peale aina tigemaks ja kadedamaks. Oli ka põhjust. Ormazd oli maa peale tõelise paradiisi loonud. Inimesed elasid sõbralikult ja muretult kesk rikkast loodust. Seda aega hakati hüüdma kuldajastuks.

Kade Ahriman püüdis kõike ära rikkuda. Ta õhkas oma jäist hingust nii ägedalt, et see mõnest kohast ka maa peale tungis. Sellepärast olevatki põhjamaadel osa aastast talv. Hoopis hull lugu oli aga, et see hingus härmatas pikapeale inimeste südamedki. Kadedus sundis inimesi aina sagedamini üksteise vara kallale. Algasid lõputud sõjad. Lahingutes langes aina rohkem sõdalasi. Seda Ahrimani leiva vaja oligi. Tema igavese talve riigis poleks nagunii ükski elav hing suutnud vastu pidada. Sellepärast otsustas ta sinna viia surnud.

Ormazd vaatas nukralt maailma: abistavate käte asemel nägi ta rusikaid, tervituste asemel kuulis hirmukarjeid. Inimesed olid otsekui aru kaotanud. Kuidas neid jälle

Kuidas koidujumal Mitrasi inimesi aitas

mõistusele tuua? Ormazd otsustas selle ülesande jätta koidujumal Mitrasi.

Ühel ööl, kui tige inimkond magas oma rahutut und, avanes mägedes kalju. Kaks läheduses viibinud karjust jälgisid hinge kinni pidades, kuidas kaljulõhest astus välja kaunis poisslaps. Silmnähtavalt hakkas ta kasvama ning koidikuks oli lapsest sirgunud täiskasvanud mees. Niipea, kui päike alustas kuldse kaarikus oma teekonda taevavõlvil, kutsus Mitrasi ta alla maa peale. Valgus on ju parim relv võitluses pimedusega. Ja päike põletaski maa pealt ära kõik halva. Inimestest jäid alles ainult Mitrasi sündi näinud karjused. Neile tagasihoidlikele ja heasüdamlikele meestele õpetas Mitrasi oma tarkusi ja seadis nad uue inimkonna õpetajateks.

Mitrasi võitles targalt Ahrimani kiuslikkuse ja kadedusega. Kui too ässitas metsloomi inimeste kallale, õpetas Mitrasi inimesi neid taltsutama. Nii said inimese kaaslasteks koduloomad. Ahriman püüdis inimesi jää ja lumega surnuks külmetada. Mitrasi õpetas neid maju ehitama ja sooje rõivaid kandma.

Lõpuks saabus päev, mil Mitrasi oli oma suure ülesande täitnud. Ta lubas kaitsta kõiki, kes iganes tema seaduste järgi elavad ning valmistus maa pealt lahkuma. Tema järgmine ülesanne oli valmistada uus elupaik taevasse neile, kes sellest ilmast lahkuvad. Siis ei pea nad minema Ahrimani igavese talve riiki. Hommikul, kui päike taas oma taevateekonda alustas, astus Mitrasi tema juurde kaarikusse, et tuua maailmale uus hommik uute lootustega. Nii teeb ta sellest ajast alates igal hommikul.

HELI VEIGEL